

creația poetică a lui I. Krasko din anii 1896—1899, S. Šmatlak constată că în acești ani M. Eminescu a exercitat o puternică influență asupra tânărului poet slovac, asupra formației sale:

„În acest punct al cristalizării universului poetic interior al tânărului Ivan Krasko a avut loc întâlnirea cu Eminescu. A fost una dintre acele incidente despre care abia mai târziu ne-am dat seama că a fost o necesitate. În anii 1897—1899 Ivan Krasko a tradus șapte poezii lirice din Eminescu... Într-adevăr, cele șapte poezii eminesciene, traduse de Krasko, par a fi o prelungire a poeziei lui Janko Cigán (unul din pseudonimele lui Jan Botto, n.n.). Găsim în ele același motiv al însingurării și se degajă aceeași melancolie... Găsim același motiv al solitudinii (Eminescu, *De ce nu-mi vii*; Krasko, *Pre teba len* — Doar pentru tine); același motiv al dezamăgirii în dragoste, formulat ca motiv al dezamăgirii în general (Eminescu, *Pe aceeași ulicioară*; Krasko, *V tajnom...* — În taină); același motiv al mamei și al dorului de mamă (Eminescu, *O, mamă*; Krasko, *Mamă, dulce mamă*). Dar evident, nu paralelele sau coincidențele dintre motive sînt cele mai importante în această întâlnire. De altfel, în fiecare caz în parte este vorba de motive cu un caracter destul de general. Mai important este că tânărul Krasko a găsit la Eminescu sentimente și predispoziții înrudite, exprimate cu mult mai clar, mai precis decît o făcea el... N-a tradus din Eminescu numai confesiuni lirice, intime, ci și versuri de largă respirație meditativă și de puternic patos critic și social... Cu aceste traduceri tânărul Krasko a anticipat propria sa creație: este posibil să nu ne evoce exemplele din Eminescu (*Împărat și proletar* — n.n.) tonul amar, sarcastic din poezia sa de mai târziu *List slečné L.G. (Scrisoare domnișoare L.G.)*, sau subtextul de aprigă răzvrătire din poeziile *Jehova și Otroek (Sclavul)*? E adevărat că însăși poezia eminesciană este un fenomen puternic contradictoriu și așa s-ar fi putut să-i apară și lui Ivan Krasko. Poezia meditativă eminesciană trebuie să fi fost aceea care, ridicîndu-se, pe de o parte, către un puternic patos social-rebel și căzînd, pe de altă parte, în cea mai profundă resemnare metafizică, a deschis în fața tânărului Krasko abisurile deznădejzii și pesimismului. Problema sensului și țelului existenței individuale, pusă atît de acut de Eminescu, a zguduit desigur sufletul tânărului poet slovac. În comparație cu Eminescu melancolia din poezia adolescentină a lui Krasko e o adevărată idilă, iar frământările ei se aseamănă cu un joc pueril. Imaginea universului, așa cum se înfățișează în poezia tânărului Krasko, este, în această privință, abia o tristă poveste, în timp ce la Eminescu asistăm la o cumplită dramă. N-ar fi fost de mirare ca tânărul, care gustase din amărăciunea solitudinii și începea să vadă viața ca pe un lanț de tristeți și dureri, să se împotmolească în marasmul pesimismului acestei drame. Dar se pare că nu litera, ci spiritul poeziei lui Eminescu i s-a împlîntat în conștiință, năzuința ei dureroasă de realizare pe plan social a existenței individuale. Nu, n-a devenit un revoluționar, nici un bard național. Pentru prima posibilitate nu găsea teren prielnic în realitatea slovacă, iar cea de a doua era în contradicție cu înclinarea sa spre cîntecul domol”¹.

Šmatlak sesizează în aceste rînduri cele două laturi fundamentale ale poeziei eminesciene pe care G. Călinescu le definește la un mod mai general ca „vocație uranică, paradisiacă și groază de surpare și extincție”². Dar, va trebui să se adauge, această ruptură lăuntrică, între visurile edenice și sentimentele atotputerniciei morții, nu este proprie numai universului poetic eminescian. Krasko cunoscuse mai înainte și paralel cu Eminescu pe Lermontov și Byron, pe poetul slovac Hviezdoslav, care în ciclurile lirice *Ramuri*, *An cernit* și altele își dezvăluise aspectul tragic al devenirii, atotputernicia morții, zădărnicia strădaniilor omenеști:

A căzut frunza... După ea și noi
Loviți de-a vremii grea năvală

(*Ramuri* II, 10)

Păcat a fost că ne-am născut;

(*Ramuri* III, 25)

¹ „Litteraria” III, Bratislava, 1960, p. 147—150.

² G. Călinescu, *Opera lui Mihail Eminescu*, vol. V, București, 1936, p. 15.